

Development of Croatian terminology in the area of inventive industry

The article deals with the nomenclature of the Croatian language in the area of inventions and their protection and application. The paper will present historicisms that were used to translate the Latin term “*inventio*” from the 16th to the 20th century as a contribution to the study of the history of Croatian technical terminology. Explanations in Croatian dictionaries will be presented, especially those published in the last thirty years. External factors that influenced terminological changes in this area, such as industrial development and the progress of patent legislation, will be determined. Accordingly, legal acts and terms of patent legislation from 1895 to the present day will be presented. The mentioned terms in modern legal expression will also be processed, i.e., in the laws of intellectual property rights that are in force. A comparative analysis of the interpretation of the terms in question will be carried out and differences in meaning across various disciplines will be determined.

Keywords: creation, contrivance, discovery, detection, innovation, invention, patent, *inventio*, intellectual property, inventors

JEZIČNI SUODNOSI U HRVATSKOM I SRPSKOM VOJNOM NAZIVLJU

Artur Bagdasarov

Uvod

Nazivoslovlje je znanost koja proučava poseban ili strukovni leksik s gledišta njegove tipologije, podrijetla, sadržaja (značenja) i djelovanja, a također porabe, sređivanja i stvaranja. Objekt sređivanja u nazivoslovlju jest nazivlje, koje znači ukupnost naziva određenoga područja znanja: botaničko nazivlje, glazbeno nazivlje, kemijsko nazivlje, športsko nazivlje itd. Nazivoslovno sređivanje bavi se odabirom, usustavljanjem pojma, raščlambom, standardizacijom nazivlja i njegovom kodifikacijom. Na osnovi kodifikacije stvara se sustav naziva u vidu normativnoga priručnika.

Među vrstama nazivlja izdvaja se vojno nazivlje koje oblikuje normativni sustav vojnih naziva, od kojih svaki ima strogo određeno značenje i porabu. Najpotpunije je vojno nazivlje predstavljeno u zakonima, resornim vojnim dokumentima, vojnim priručnicima.

U nazivoslovlju se izdvaja niz samostalnih smjerova, jedan je od njih usporedno nazivoslovlje koje se bavi proučavanjem i istraživanjem općih svojstava i osobitosti posebnoga ili strukovnoga leksika različitih jezika. Ono što se zbiva u općem leksiku, u mnogom se zbiva i u vojnom leksiku. Vojni leksik uopćuje pojam vojno nazivlje.

U ovom se radu prvi put opisuje i raščlanjuje suodnos između hrvatskoga i srpskoga suvremenoga vojnoga leksika. Građa za istraživanje temelji se na tematski,

i i stilski sličnim, republičkim hrvatskim¹ i srpskim zakonima² te na primjerima iz vojnih časopisa MO Hrvatske Hrvatski vojnik i MO Srbije Odbrana (Одбрана). Usporedna tipološka raščlamba provedena je na osnovi međujezikoslovnoga istraživanja (proučavanja međujezičnih odnosa dvaju srodnih jezika) u sklopu suodnosne podvrste hrvatskih i srpskih vojnonazivoslovnih istovrijednica. U radu je predočena kontrastivna raspodjela vojnonazivoslovnih jedinica u hrvatskom i srpskom vojnom leksiku. Posebna pozornost skrenuta je uporabi vojnih činova u Oružanim snagama Republike Hrvatske i Oružanim snagama Republike Srbije.

Sličnosti i različitosti u hrvatskom i srpskom vojnom nazivlju

Međujezične razlike između hrvatskoga i srpskoga standardnoga jezika postoje na svim razinama jezičnih ustrojâ: pravopisnoj, prozodijskoj, fonološkoj, oblikoslovnj, rječotvornoj, leksičkoj i sintaktičkoj. Najuočljivije su razlike na leksičkoj razini. Suvremene jezične razlike na različitim razinama jezičnih ustroja u hrvatskom i srpskom jeziku određene su u daljnjem izlaganju na sinkronijskom presjeku s obzirom na podudarnost funkcionalnoga stila.

Usporedba hrvatskoga i srpskoga vojnoga nazivlja može biti provedena na sljedeći način:

- opći vojni nazivi u hrvatskom i srpskom jeziku;
- vojni nazivi specifični za hrvatski jezik;
- vojni nazivi specifični za srpski jezik.

Pri usporednom razmatranju počela vojnoga nazivlja pojavljuju se različiti tročlani tipovi suodnosa:

- oprjeke s dvostranim istovrijednim obilježjima – dvostrane istovrijednice;
- oprjeke s jednostranim istovrijednim obilježjima – jednostrane istovrijednice;
- neobilježene oprjeke (opće ili jednake hrvatske i srpske nazivoslovne jedinice koje se mogu razlikovati učestalosti, stilom, a također katkad i značenjem) (Bagdasarov, 2010.: 39). Ta je vrsta općih ili jednakih oprjeka danas rijetka u vojnom nazivlju i teži se smanjivanju, jer naziv zahtijeva nepromjenjiv sadržaj, sustavnost, izočnost istoznačnosti, a također unifikaciju i kodifikaciju različitih nazivosustava.

Budući da se vojni leksik tijekom mnogih godina u Hrvatskoj i Srbiji razvijao i djelovao u jednoj jugoslavenskoj državi, koja je imala jedine oružane snage u vidu Jugoslavenske narodne armije (JNA) i Teritorijalne odbrane (TO), znatan je dio hrvatskoga i srpskoga vojnoga nazivlja podudaran. Veći dio vojnoga leksika u oružanim snagama prve i druge Jugoslavije bio je srpski. Primjerice, u općevojnom

¹ Zakon o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske, Zakon o obrani.

² Zakon o vojsci Srbije, Zakon o odbrani (Закон о Војсци Србије, Закон о одбрани).

jugoslavenskom leksikografskom priručniku naći ćemo samo srpsko (u to vrijeme – srpskohrvatsko/hrvatskosrpsko) vojno nazivlje:

front, jedinice teritorijalne odbrane, komanda, komandant, otporna tačka, protivoklopna artiljerija, ratno vazduhoplovstvo, štab teritorijalne odbrane i dr. (v. Vojni leksikon, 1981: 140., 199., 219., 378., 463., 515., 603.).

Nakon raspada zajedničke države, divergentnoga razvoja hrvatskoga i srpskoga jezika, preustroja i stvaranja novih oružanih snaga Hrvatske i Srbije vojnonazivoslovni sustav počeo se mijenjati što je dovelo do djelomičnoga stvaranja nazivoslovnih razlika između hrvatskoga i srpskoga vojnoga leksika. Treba također napomenuti da je 1. travnja 2009. god. Hrvatska postala članicom NATO-a.

Prijevodne istovrijedne razlike za određivanje istoga pojma očito su izražene na planu izraza uz podudarnost na planu sadržaja. Razlike su uočljive u ustroju i organizaciji oružanih snaga dviju država, u imenima vojnih postrojba, sastavu vojnih osoba i njihovih vojnih činova, pojedinim vidovima naoružanja i vojne tehnike. Primjerice, hrvatskim vojnim nazivima: *časnik, ratno zrakoplovstvo, protuzračna obrana, glavni stožer* odgovaraju srpski: *oficir, ratno vazduhoplovstvo, protivvazdušna odbrana, generalštab*. Pojedini vojni nazivi, sveze i višerječnice mogu se djelomice podudarati i djelomice razlikovati, primjerice: *ministarstvo obrane (MO) – ministarstvo odbrane (MO), ustrojbeno mjesto – formacijsko mjesto, vojnostegovni sud – vojni disciplinski sud, zračno motrenje i navođenje (ZMIN) – vazdušno osmatranje, javljanje i navođenje (VOJIN)*. Navest ću nekoliko primjera iz sličnih hrvatskih i srpskih zakona:

„*Glavni stožer* Oružanih snaga... u okviru Ministarstva *obrane* obavlja poslove ...“ (Zakon o obrani, 2002., čl. 11.) – *Generalštab Vojske Srbije* je u sastavu Ministarstva *odbrane* i vrši poslove (Zakon o odbrani, 2007., čl. 15.). „*Časnik* je osoba koja je civilnom ...“ (Zakon o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, 2013., čl. 4.) – „*Oficir* je lice visokog obrazovanja ...“ (Zakon o Vojsci, 2007., čl.9).

U opće se hrvatsko i srpsko vojno nazivlje ubrajaju nazivoslovne jedinice:

bestrajni top, brigada, general, haubica, helikopter, kadet, kopnena vojska, korveta, lovac, metak, minobacač, naoružanje, oklop, oružane snage, oružje, podmornica, puška, ratna mornarica, tenk, top, vatrena moć, vojni nam(j)eštenik, vojni obveznik (ali *vojna obveza – vojna obaveza*), *vojni rok, vojnik, vojska* i dr.

Navodim nekoliko primjera:

„... što je bilo dovoljno za proboj čak i čeonog *oklopa tenkova*.“ (Hrvatski vojnik, 2021., br.634.) – „Eksplzivno-reaktivni oklop na tenku T-72MS“ (Obrana, 2021., br. 350.); „... *helikopteri* će biti spremni za letenje.“ (Hrvatski vojnik, 2022., br. 650.) – „Posade borbenih *helikoptera*...“ (Obrana, 2021., br. 331.).

Na dvostranu obilježnost hrvatskoga i srpskoga vojnoga nazivlja odnose se nazivoslovne jedinice:

bojna (hrv. pov. zast. *tisućnija*, *bataljun*) – *bataljon* (srp. pov. zast. *batalion*), *čiljnik* – *nišan*, *časnik* – *oficir*, *glavni stožer* – *generalštab*, *novak* – *regrut*, *postrojba* – *jedinica*, *pričuvnik* – *rezervist(a)*, *satnija* – *četa*, *satnik* (u HKoV i HRZ i PZO) – *kapetan* (srp. pov. zast. *satnik*) (u KoV, RV i PVO), *topništvo* – *artiljerija*, *vojarna* – *kasarna*, *vojna odora* – *vojna uniforma*, *zapovjednik* – *komandant* (srp. pov. zast. *zapovednik*).

Navodim nekoliko primjera:

„*Bojna* ZMIN stoga, osim vojnih, provodi i zadaće potpore civilnim strukturama.“ (Hrvatski vojnik, 2019., br. 571.) – »... današnjem *bataljonu* za specijalne operacije „*Sokolovi*“« (Odbrana, 2021., br. 356.); „Povijesno gledano slabost vučenog *topništva*, u usporedbi sa samovoznim sustavima, bila je...“ (Hrvatski vojnik, 2007., br. 123.) – „... gde je *artiljerija* Vojske Srbije...“ (Odbrana, 2021., br. 350).

Na jednostranu obilježenost hrvatskoga i srpskoga vojnoga nazivlja odnose se nazivoslovne jedinice: *pištolj*, *samokres* (rjeđi) – *pištolj*; *zrakoplov*, *avion* – *avion*; *zbor*, *korpus* – *korpus* i dr. Primjerice:

„Svi ostali *avioni* istog tipa pričuva su za održavanje...“, „Ostali *zrakoplovi* u evidenciji HRZ-a i PZO-a su neispravni, ...“ (Dugoročni plan razvoja ..., 2006.) – „... kadeta Vojne akademije koji je baš tog dana prvi put samostalno leteo *avionom* ...“ (Odbrana, 2021., br. 346.).

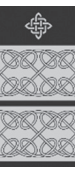
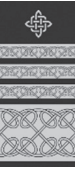

Usporedni prikaz vojnih oznaka i činova u OS RH i OS RS (Činovi u OSRH; Činovi u VS)

OS Republike Hrvatske		OS Republike Srbije		OS Republike Hrvatske		OS Republike Srbije	
oznake činova	činovi	oznake činova	činovi	oznake činova	činovi	oznake činova	činovi
	stožerni general				general pukovnik		general-potpukovnik
	general zbora		general		general bojnik		general-major

OS Republike Hrvatske		OS Republike Srbije		OS Republike Hrvatske		OS Republike Srbije	
oznake činova	činovi	oznake činova	činovi	oznake činova	činovi	oznake činova	činovi
	brigadni general		brigadni general		natporučnik		poručnik
	brigadir		pukovnik		poručnik		potporučnik
	pukovnik		potpukovnik		časnički namjesnik		zastavnik prve klase
	bojnik		major		stožerni narednik		zastavnik
			kapetan prve klase		nadnarednik		stariji vodnik prve klase
	satnik		kapetan		narednik		stariji vodnik

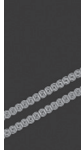

	desetnik		vodnik prve klase
	skupnik		vodnik
			mlađi vodnik

	razvodnik		desetar
	pozornik		razvodnik

Hrvatska ratna mornarica		Riječna flotila KoV Srbije	
oznake činova	činovi	oznake činova	činovi
	admiral flote		
	admiral		admiral
	viceadmiral		viceadmiral

Hrvatska ratna mornarica		Riječna flotila KoV Srbije	
oznake činova	činovi	oznake činova	činovi
	kontra-admiral		kontra-admiral
	komodor		komodor
	kapetan bojnog broda		kapetan bojnog broda

Hrvatska ratna mornarica		Riječna flotila KoV Srbije		Hrvatska ratna mornarica		Riječna flotila KoV Srbije	
oznake činova	činovi	oznake činova	činovi	oznake činova	činovi	oznake činova	činovi
	kapetan fregate		kapetan fregate		časnički namjesnik		zastavnik prve klase
	kapetan korvete		kapetan korvete		stožerni narednik		zastavnik
			poručnik bojnog broda		nadnarednik		stariji vodnik prve klase
	poručnik bojnoga broda		poručnik fregate		narednik		stariji vodnik
	poručnik fregate		poručnik korvete		desetnik		vodnik prve klase
	poručnik korvete		potporučnik		skupnik		vodnik

Hrvatska ratna mornarica		Riječna flotila KoV Srbije		Hrvatska ratna mornarica		Riječna flotila KoV Srbije	
oznake činova	činovi	oznake činova	činovi	oznake činova	činovi	oznake činova	činovi
			mlađi vodnik		pozornik		razvodnik
	razvodnik		desetar				

U usporedbi hrvatskih i srpskih vojnih činova pojedini nazivi se podudaraju, iako se mogu razlikovati u službenim dužnostima: brigadni general, pukovnik, razvodnik, admiral, komodor, kapetan bojnog broda, kapetan korvete i dr., a mogu se i razlikovati: bojnik – major, satnik – kapetan, skupnik – vodnik i dr.³ Riječ je, naravno, o približnoj podudarnosti, sličnosti i različitosti hrvatskih i srpskih vojnih činova. Općepoznato je da jedan znak u jednom jeziku mora što potpunije odgovarati onomu u drugom jeziku, poglavito u nazivlju.

Razlike se mogu ticati i drugih vojnih naziva u području glasoslovlja (fonologije), rječotvorbe (tvorbe riječi), slovnice (gramatike):

bajuneta (hrv.) – *bajonet* (srp.), *bombardirati* – *bombardovati*, *bombardirati*, *branitelj* – *branilac*, *čahura* – *čaura*, *čahura*, *fronta* – *front*, *vojarna* – *kasarna*, *satnija* – *četa*, *obalna obrana* – *obalska odbrana*, *pješaćki* – *pešadijski*, *pješaštvo* – *pešadija*, *protuoklopni* – *protivoklopni*, *pukovnija* – *puk*, *punitelj* (*tenka*) – *punilac* (*tenka*), *tenkist* – *tenkist(a)*.

Međujezične razlike mogu imati normativno-stilsku narav i jedne nazivoslovne jedinice mogu biti u jednom jeziku neutralne, a u drugom obilježene. Primjerice, srpskoj normi pripada samo *bataljon*, *nišan*, *oficir*, *komandant*, *major*, a u hrvatskoj isti vojni nazivi smatraju se povijesnim nazivima (povijesnim zastarjelicama) ili se susreću razgovorno (v. odrednice uz te natuknice u Velikom rječniku hrvatskoga

³ U staroruskom jeziku XI. – XVII. st. susrećemo riječi: *desjatyńnikъ* u značenju '1. osoba, koja zauzima određeni položaj u socijalno-političkoj hijerarhiji i ima odgovarajuće dužnosti i prava 2. zapovjednik desetine vojnika'; *namr̃stnikъ* 'službena osoba, koja ima administrativne i vojne dužnosti'; *sotńnikъ* 1. 'načelnik stotine kao dijela pučanstva 2. sotnik, vojni čin' (Sorokoletov, 2009.: 243. – 244., 246.).

standardnoga jezika iz 2015.). Pojedini sadašnji kroatizmi u srpskom jeziku (*zapov (j)ednik, satnik*) također smatraju historizmima koji pripadaju srpskomu jezičnomu korpusu (Jovanović, 2016.: 160.).

Katkad vojni činovi nisu točno određeni u hrvatskim školskim priručnicima. Primjerice, natuknica *potpukovnik* u Školskom rječniku hrvatskoga jezika iz 2012. ima istoznačnicu *major* („potpukovnik <...> sin. (major)“ (Školski rječnik, 2012.: 544.) što nije isto, a osim toga u suvremenom hrvatskom jeziku namjesto *majora* već odavno postoji čin *bojnik*. *Potpukovnik* je viši vojni čin niži od *pukovnika*, a „major“ je niži od *potpukovnika* u srpskoj i ruskoj vojsci. Ne možemo ih uspoređivati u hrvatskom ni s gledišta vojne hijerarhije ni s gledišta jezikoslovne kroatistike kao istoznačnice. Natuknicu *potpukovnik* i u Pravopisnom je rječniku Institutova pravopisa iz 2013. (Hrvatski pravopis, 2013.: 366.). U suvremenoj Hrvatskoj vojsci (HV) danas nema časničkoga čina *potpukovnik* kao ni dočasničkoga *vodnik*, koji su navedeni isto u Školskom rječniku i Institutovu pravopisu (Školski rječnik, 2012.: 870.; Hrvatski pravopis, 2013.: 465.), a u JNA i sadanjoj Vojsci Srbije ima. Treba napomenuti da je časnički čin *potpukovnik* ukinut Uredbom o činovima iz 1991. god. i preveden u čin *pukovnik* (Uredba o činovima ..., 1991.). Međutim, u institutskim priručnicima nema hrvatskoga dočasničkoga čina *skupnik*, koji postoji od 1999. god. i nalazi se u suvremenim činovima HV. Čini se da se u suvremenim normativnim hrvatskim školskim priručnicima uspoređuje niz srpskih, a ne hrvatskih istoznačnica. Ako pak uvrštavamo natuknicu *potpukovnik* ili *vodnik* u hrvatske priručnike, tada joj vjerojatno treba staviti stilsku odrednicu *hist., zast.* (historizam, zastarjelica).

U vojnojezičnoj politici Hrvatske početkom 1990-ih godina tijekom preustroja i oblikovanja vlastitih oružanih snaga pokrenuta je djelatnost u rehabilitaciji i aktivaciji pojedinih vojnih nazivoslovnih oživljenica iz razdoblja Austro-Ugarske (1867. – 1918.) i njezina djelovanja u Banovini Hrvatskoj (1939. – 1941.) te Nezavisnoj Državi Hrvatskoj (1941. – 1945.). Dobro je poznato da je hrvatsko vojno domobransko nazivlje oblikovano u poslijenagodbenu vrijeme (od 1868.) uz povelik trud utemeljitelja hrvatskoga vojnoga nazivlja Bogoslava Šuleka (1816. – 1895.) i kodificirano je nizom domobranskih priručnika od službovnika i vježbovnika nadalje. U Hrvatskoj je od 16. prosinca 1991. god. u sklopu GS HV započeo rad na standardizaciji i kodifikaciji hrvatskoga vojnoga nazivlja. Osnovan je Savjet za uvođenje hrvatskoga vojnoga nazivlja te Stručna skupina za sastavljanje i promicanje odabranih vojnih naziva. Pripremljen je kratki hrvatsko-srpski razlikovnik – Razlikovni popis vojnih nazivaka, 1992.,²1993. (Vrgoč, 2021.: 197.). Godine 2018. Marica Šarić objavljuje Pojmovnik hrvatskoga vojnoga nazivlja, koji ima 3.500 natuknica (Šarić, 2018.). U zajedničkom projektu Lesikografskoga zavoda „Miroslav Krleža“ i Hrvatskoga vojnoga učilišta „Dr. Franjo Tuđman“ 2016. započeo je rad na Leksikonu vojno-obrambenoga i sigurnosno-obavještajnoga nazivlja u cilju usustavljanja, standardiziranja i kodificiranja hrvatskih vojnih naziva koji se rabe u području vojnih znanosti, nacionalne obrane

te međunarodne sigurnosti. Projekt nije zasad aktivan. U sklopu projekta „Struna“ IHJJ priprema se nazivoslovna baza hrvatskoga vojnoga nazivlja (Struna).

Zaključak

Stvaranje ili obnova starih država, međujezični divergentni razvoj hrvatskoga i srpskoga jezika, odnosno rekonstrukcija i oblikovanje novih hrvatskih i srpskih oružanih snaga povukli su za sobom djelomičnu preinaku ili stvaranje novih vojnih naziva, nazivoslovnih sveza i višerječnica. Međujezična usporedba vojonazivoslovnih jedinica između hrvatskoga i srpskoga jezika prikazuje postojanje tročlanih suodnosa vojnih naziva: opći vojni nazivi za hrvatski i srpski jezik, vojni nazivi specifični za hrvatski jezik te vojni nazivi specifični za srpski jezik. Na osnovi sprovedene raščlambe može se zaključiti da između hrvatskoga i srpskoga vojnoga nazivlja postoje tri vrste istovrijednih suodnosa: dvostrane vojonazivoslovne prijevodne istovrijednice, jednostrane vojonazivoslovne prijevodne istovrijednice i opće vojonazivoslovne jedinice. Svaki jezik u razvoju književnoga (standardnoga) jezika samostalno izgrađuje vlastit vojni nazivoslovni sustav na svoj način. Hrvatska teži standardizaciji i kodifikaciji vlastitoga vojnoga nazivlja dok se Srbija oslanja na prijašnje „zajedničko“ (srpsko) vojno nazivlje jugoslavenskoga razdoblja. Svaka država razvija vlastiti vojni sustav s obzirom na razvoj suvremenih oružanih snaga i vojne tehnike u svijetu. Osim daljnjega usustavljanja, standardiziranja i kodificiranja hrvatskoga vojnoga nazivlja bilo bi dobro opisati i izraditi vojni podstil hrvatskoga standardnoga jezika koji, ovisno o vojnim tekstovima, uključuje različite vrste funkcionalnih stilova.

Literatura

- Artur Bagdasarov, 2010., Hrvatski književni jezik i njegova norma, Maveda, HFDR, Rijeka, 196 str.
- Činovi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, https://hr.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cinovi_u_Oru%C5%BElanim_snagama_Republike_Hrvatske
- Чинови = Činovi Vojske Srbije, https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8_%D0%92%D0%BE%D1%98%D1%81%D0%BA%D0%B5_%D0%A1%D1%80%D0%B1%D0%B8%D1%98%D0%B5
- Dugoročni plan razvoja oružanih snaga Republike Hrvatske 2006. – 2015., Narodne novine, 07. 2006., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2006_07_81_1936.html
- Јовановић = Vladan Jovanović, 2016., Srpska vojna leksika i terminologija, Insitut za srpski jezik SANU, Beograd, 307 str., https://dais.sanu.ac.rs/bitstream/handle/123456789/1183/bitstream_3650.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Hrvatski pravopis, 2013., Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 499 str.
- Hrvatski vojnik, br. 123. 09. 07. 2007., <https://hrvatski-vojnik.hr/suvremeno-vuceno-tonnistvo/>

- Hrvatski vojnik, br. 571., 07. 02. 2019., <https://hrvatski-vojn timer.hr/bojna-zmin-cuvari-hrvatskog-neba/>
- Hrvatski vojnik, br. 634. 08. 07. 2021., <https://hrvatski-vojn timer.hr/rgw-matador-protiv-oklopa-i-zidova/>
- Hrvatski vojnik, br. 650. 18. 02. 2022., <https://hrvatski-vojn timer.hr/black-hawk-pojam-vojnog-helikoptera/>
- Одбрана=Одбрана, br. 331. januar 2021., str. 2., http://www.odbrana.mod.gov.rs/grab_file.php?id_clanka=8983&redni_broj=331&putanja=Odbrana331-str02-03.pdf&id_casopisa=1
- Одбрана, br. 346. mart 2021., str. 27., http://www.odbrana.mod.gov.rs/grab_file.php?id_clanka=9242&redni_broj=346&putanja=Odbrana346-str27-29.pdf&id_casopisa=1
- Одбрана, br. 350. jul 2021., str. 6., http://www.odbrana.mod.gov.rs/grab_file.php?id_clanka=9263&redni_broj=350&putanja=Odbrana_350-str01-21.pdf&id_casopisa=1
- Одбрана, br. 350. jul 2021., str. 55., http://www.odbrana.mod.gov.rs/grab_file.php?id_clanka=9265&redni_broj=350&putanja=Odbrana_350-str54-57.pdf&id_casopisa=1
- Одбрана, br. 356., decembar 2021., str. 49., http://www.odbrana.mod.gov.rs/grab_file.php?id_clanka=9300&redni_broj=356&putanja=Odbrana_356-str46-49.pdf&id_casopisa=1
- Сороколетов = Fjodor P. Sorokoletov, 2009., Istorija voennoj leksiki v russkom jazyke (XI-XVII vv.), Izd. 2., M., Knižnyj dom <<LIBROKOM>>, 384 str.
- Struna, IHJJ, <http://struna.ihjj.hr/browse/?pid=41&l=a>
- Marica Šarić, 2018., Pojmovnik hrvatskoga vojnog nazivlja, Naklada Jurčić, Zagreb, 525 str.
- Školski rječnik hrvatskoga jezika, 2012., IHJJ i ŠK, Zagreb, 968 str.
- Uredba o činovima, dodjeli činova, promaknućima u viši čin, te prevođenju i odorama pripadnika oružanih snaga Republike Hrvatske, 1991., NN 57/1991., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1991_11_57_1552.html
- Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika, 2015., ŠK, Zagreb, 1788 str.
- Vojni leksikon, 1981., Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1219 str.
- Dalibor Vrgoč, 2020., Terminološki aspekt stvaranja hrvatskoga vojnoga nazivlja. Doktorski rad, FF Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 417 str., <https://repozitorij.unizg.hr/islandora/object/ffzg:3819/datastream/PDF/view>
- Zakon o obrani, 2002., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_03_33_709.html
- Закон о одбрани = Закон о одбрани, 2007., Službeni glasnik RS, br. 116-07., https://www.mod.gov.rs/multimedia/file/staticki_sadrzaj/dokumenta/zakoni/Zakon%20o%20odbrani.pdf
- Zakon o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, 2013., NN, 73/2013., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_73_1453.html
- Закон о Војсци Србије = Закон о Војсци Србије, 2007., Službeni glasnik RS, br. 116/2007-17., <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2007/116/2/reg>

Sažetak

Artur Bagdasarov, Rusko državno socijalno sveučiliste, Moskva, a_bagdasarov@mail.ru

UDK 81'373, pregledni rad

<https://doi.org/10.22210/jezik.2024.71.21>

primljen 26. prosinca 2022., prihvaćen za tisak 29. listopada 2024.

Linguistic correlations in Croatian and Serbian military nomenclature

The article is dedicated to the description and analysis of linguistic correlations of military terminology in the Croatian and Serbian languages. The article presents a contrasting distribution of military nomenclature units in the Croatian and Serbian military lexicon. In the units of military nomenclature between the Croatian and Serbian languages, a three-part correlation of military terms is shown: general military terms for the Croatian and Serbian languages, military terms specific to the Croatian language and military terms specific to the Serbian language. Based on the analysis carried out, we can conclude that there are three types of equivalent relationships between the Croatian and Serbian military nomenclature: bilateral military nomenclature equivalents, one-sided military nomenclature equivalents and general military nomenclature units. Special attention was paid to military ranks in the Armed Forces of the Republic of Croatia and the Armed Forces of the Republic of Serbia. The need to describe and create a military functional style of the Croatian language was expressed.

Keywords: Croatian military terminology, Serbian military terminology, nomenclature, military nomenclature equivalents, military terms

**VREMENSKE (NE)PRILIKE
Može li snijeg pljuštati?**

Tihomir Živić

Uvod

 a neuobičajena, bezmalo proljetnoga vremena prevrtljive veljače bili smo skloni brzo zaboraviti da smo još nedavno, potkraj siječnja, pratili izvješća naših vremenoslovaca ne bismo li pravodobno doznali kakve nas zimske radosti očekuju, navlastito glede stanja cesta na putu do posla, ali i stanja prometnica koje vode do odredišta u Hrvatskoj i u inozemstvu, na kojima su neki naši sugrađani odlučili okušati svoje sanjkačke i smučarske sposobnosti ili jednostavno uživati u zabijeljenu, snjegovitu okolišu. Najava skorašnjega ponovnog zahladnjenja i obilnijih padalina, pa i snježnih oborina do konca toga jedinog ženskoimenskog mjeseca u godini (AccuWeather, 2024.), iznovice je posadašnjila ovo pitanje.

No, bilo da smo tjelesno živahniji ili se samo grudamo i pravimo snjegoviće, naša nas mnoštvena priopćila još s konca sedamdesetih godina prošloga stoljeća